

B U B O 1976

ORGAN FÖR

LIDKÖPINGS FÅGELKLUBB

BUBO 1976

Årgång 1

Redaktör och ansvarig utgivare:

Anders Widestrand.

INNEHÅLL:Ledare

Rapport från utprojekt på Källand

Fågelobservationer 1976

Projekt vidare i Kinnevik

Några intressanta observationer

BUBO är tänkt att vara ett årligt utkommande organ för Lidköpings fågelklubb.

Den som önskar medlemskap i klubben kan vända sig till

Karl-Erik Olofsson Klövergatan 22 531 00 Lidköping 0510/21036

Anders Widestrand Trässbergsgatan 6 531 00 Lidköping 0510/60982

Rapportmottagare är Göran Axelsson Hässjegatan 7 531 00 Lidköping 0510/28325

För medlemmar finns särskilda rapportblanketter.

Vårprogrammet 1977

Torsdagen 10 mars:Årsmöte i De la Gardieskolans biologiska kl. 18.30.

Därefter får vi höra Peter Lindberg berätta om
"Pilgrimsfalken-en utrotningshotad djurart?" på
stadsbiblioteket kl 20.00.

Fredagen 18 mars:Kl. 18.00 träffas vi vid g:a vattentornet för uggleinventering. Medtag karta, förtäring, ev. kommun. radio. Hemkomst ca 24.00. Inställes vid otjänlig väderlek.

Lördagen 26 mars:Samling g:a vattentornet 06.00 för Östen-Hornborgasjön.
(Karl-Erik 21036)

Lördagen 2 april:Samling g:a vattentornet 03.00 för ugglemorgon. (Anders 60982)

Onsdagen 6 april:Klubbmöte i Månesköldskolans bibliotek kl. 19.00.
Stig Ödman visar bilder och berättar om en vandring i
Padjelanta.

Torsdagen 5 maj: Klubbmöte 19.00 i Månesköldskolans bibliotek.

Måndagen 9 maj: Exkursjon längs Kinnevikens stränder. Samling Nya
Reningsverket kl. 17.30 (Göran)

Fredag/lördag : Exkursjon till Kävsjö mosse i Småland. Avresa 17.00 g:a
13/14 maj vattentornet. Hemkomst lördag ca 13.00. Övernattning i en
av Domänverkets stugor. (Anders 60982 för anmälan)

Fredag/lördag : Kvälls och nattinventering av Söne mad. Samling g:a vatten-
27/28 maj tornet 20.00. Karta, förtäring medtages. Även kanot om du har.
Övr. upplysningar på klubbmötet i maj. Karl-Erik tar emot
anmälningar.

Torsdagen 2 juni: Klubbmöte i Månesköldskolans bibl. 19.00

Lördag/söndag : Förra årets lyckade Ölandsexkursjon upprepas. Särskild
4/5 juni stencil senare.

Lördagen 11 juni: Kinnekulle-exkursjon. Samling g:a vattentornet 03.00. (Karl-Erik)

Lördagen 13 aug.: Exkursjon till Getterön och Morups tånge. Avfärd g:a vatten-
tornet 06.00. Hemkomst kl 18.00 ca.

FÅGELSKÅDARE - ORNITOLOGER

LIDKÖPINGS FÅGELKLUBB har i dagarna verkat i ett år med ett 25-tal medlemmar. Klubben har som målsättning att samla fågelintresserade och verka för fågelfaunan i västra Skaraborgs län. Efter en mjuk start under det första året hoppas vi som varit initiativtagare till klubben att den skall få ett inflytande på frågor som berör fåglar och fågelskydd.

Det allt mer expanderande friluftslivet har fått en negativ effekt på växt- och djurlivet i vårt land. Det är viktigt att vi fågelskådare uppträder på ett föredömligt sätt och föregår med gott omdöme i vår verksamhet. Vi måste alla bidra till en positiv syn på de skyddsvärda delarna i vår länsdel. Genom en aktiv informationsverksamhet kan vi öka förståelsen för behovet av skydd för hotade arter. Med gemensamma ansträngningar kan våra barnbarn få uppleva jagande pilgrimsfalkar och hoande berguvar.

Klubbens medlemmar har under det gångna året gjort en del intressanta observationer och vår förhoppning är att vi skall kunna kartlägga art- och individantalet i Lidköpingsområdet. Detta är ett stort projekt som tar ett antal år i anspråk, men kan ge värdefull fakta om variationerna i fågelfaunan. På sikt kan detta ge oss underlag till åtgärder som främjar fågellivet.

Du som är fågelintresserad tag kontakt med fågelklubben och hjälp oss att nå den målsättning vi eftersträvar. Vi träffas och trivs på klubbträffar och gör exkursioner till några av de intressanta lokaler vi har i Skaraborg.

Väl mött till en ny vår med många trevliga observationer.

Våren 1974 fick jag helt hastigt överta ansvaret för uppfödningen av uvarna efter min far. Jag har sedan dess, med mycket gott samarbete med ledningsgruppen för Projekt Berguv Sydväst, fortsatt detta arbete som min far startade redan 1954.

Jag skall här lämna en redogörelse för vad som hänt på uvfronten i våra trakter de senaste åren. De båda avelsparen producerade tillsammans under våren 1974 fem stycken ungar. Av dessa fem ungar var det endast en hona. Det har visat sig att under de sista åren har varit en överproduktion på hannar.

Under september månad 1974 byggdes, helt på frivillighetens väg, en stor s.k. jaktvoljär, där årets ungar placerades för att under hösten och vintern träna upp sin flygförmåga och lära sig slå levande byte.

Under våren 1975 värpte de båda paren men någon kläckning skedde aldrig. Vad detta berodde vet vi ej, men vi misstänker att den tidvis stränga kylan under ruvningsperioden gjort att honorna ej kunnat hålla den rätta temperaturen.

Den 22 maj 1975 kom det stora ögonblicket då de fem ungarna skulle släppas ut i frihet. Det var det första utsläppet sedan juli 1968.

Under sommaren och hösten inkom många rapporter angående uvarna. Men tyvärr ej endast positiva utan även negativa rapporter. Under augusti och september återfanns två av ungarna döda. Den ena, en hane, trafikdödad norr om Grästorps. Den andra, en hona, strax väster om jaktvoljären. Hon låg sönderbränd under en kraftledning.

Även under vintern 75/76 fick jag flera intressanta rapporter. Bl a en från Ekens skärgård där en uv varit synlig under hösten och även in i januari. Rapportören hade även funnit rester av slagna änder och måsar samt en del spybollar.

Under några dagar i februari uppehöll sig en uv i Ågårdeskogen och skogspartiet bakom PLM. En arbetskamrat till mig hade o m sett uven lyfta med en kaja från en villaträdgård på Månesköldsgatan med riktning mot Ågårdeskogen.

Så kom då våren 1976 med en ny spännande häckningsperiod. Skulle det gå lika illa som i fjol eller var det bara en tillfällighet? Den 15 mars lade sig den första uven. Det var den unga honan som sedan låg stadigt. Efter ungefär halva ruvningstiden hade vi bestämt att äggen skulle plockas bort för att kläckas i maskin. Detta försök gjordes för att få honan att lägga ytterligare en kull och på så sätt eventuellt " tjäna" några ungar.

Nu kläcktes endast en unge i maskin och honan fick två ungar i sin andra kull, så någon vinst blev det ju ej.

I mitten av maj gick Lotta (den gamla honan) av sin bobale. Jag kunde konstatera, att hon precis som sin dotter i grannburen, fått två ungar.

Den 20 maj 1976 släpptes ytterligare fyra ungar som vi fått oss, tilldelade av projektet. Av dessa fyra ungar har två måst omhändertagas. Den ena, en hanne född på Skansen, hade fastnat i en taggtråd så illa att den måste klippas loss. Den andra, också en hanne, hade tydligen ej kunnat skaffa tillräckligt med föda så den fick jag i utmattat tillstånd hämta i Söne. Dessa återfynd gjordes redan en månad efter utsläppet. Skansehungen sitter kvar i jaktvoljären i väntan på en ev operation. Den andra har gått till avel.

Ännu en motgång drabbades vi av under sommaren 1976, då den unga avelshonan låg död i sin värplåda. Troligtvis på grund av en infektion i ett litet sår på ena vingen som hon fått när hon flugit emot nätet,

En ny tvåårig hona släpptes ganska snart in till den ensamme hannen. De accepterade snart varandra och verkar trivas ihop.

Även under sommaren och hösten 1976 noterades positiva rapporter om sedda och hörda uvar. Bl a kan nämnas en historia med poäng om den uv som en längre tid varit synlig i närheten av voljären. I september beslöt vi oss för att försöka fånga den för att kontrollera ringnumret. Vi gillrade upp luckan på voljären. Redan efter fyra timmar så satt uven i buren. Vid kontroll visade det sig att det var tredje gången vi fångat denna uv-hanne. Första gången

1975-08-03 hämtade jag den utmattad och väldigt mager vid Källstorp. Den kurerades och släpptes vid full vigör en månad senare. Andra gången 1975-11-25 hade den tagit sig in genom ett litet fönster i ett höns hus och där kalasat på höns under natten. Tredje gången alltså nu i voljären 1976-09-05. Vid de två sista tillfällena i mycket god kondition.

Vi går nu mot ännu en spännande säsong, under vilken ytterligare fyra fjolårsungar skall få sin frihet ute på Källand, i hopp om att vi ska få en ny uvestam i våra trakter.

**Projekt
Berguv Sydväst**

UPPROP

ALLA RAPPORTER OCH NOTISER ANG.
BERGUV INOM SKARABORGS LÄN
MOTTAGES TACKSAMT.

Nils Karvik

Blåklöcksvägen 1

531 00 Lidköping

0510/14238

FÄGELOBSERVATIONER AV MEDLEMMAR UR LIDKÖPINGS FÄGELKLUBB 1976.

Sammanställda av Göran Axelsson.

Smålom: 11 ex Kinnevikens 24.10 (KS)

Gråhakedopping: 1 ex Kinnevikens 24.4 (KS)

Smådopping: 2 ex Kinnevikens 24.4 (KS)

Storskarv: flera observationer från Kinnevikens och Kållands västra skärgård under vår och höst .

Snatterand: 2 obs under våren från Kinnevikens (KS)

Alfågel: 2 ex Kinnevikens 30.10 (GA)

Svärta: flera obs under hösten, största antal 50 ex i Kinnevikens 28.10 (KS)

Sjöorre: flera obs under hösten, största antal 220 ex i Kinnevikens 28.10 (KS)

Gravand: 1 par rastade i Kinnevikens 7.4 - 17.5 (KS)

Prutgås: som mest rastade 95 ex vid Framnäs under tiden 13.10 - 27.10 (KS)

Vitkindad gås: som mest 74 ex vid Framnäs under tiden 15.10 - 26.10 (KS)

Aftonfalk: 1 hane Hindens rev 8.5 (AW mfl)

Roskarl: 2 ex Kinnevikens 25.8 (KS)

Rödspov: 1 ex 17.4 och 1 ex 1.5 Kinnevikens (KS)

Myrspov: 1 ex 22.4 och 2 ex 1.5 Kinnevikens (KS), under hösten många obs som mest 85 ex 29.7 Kinnevikens (KS)

Kustsnäppa: 273 ex Kinnevikens 2.8 (KS)

Kärrensäppa: ca 1000 ex 27.5 Kinnevikens (KS)

St Strandpipare: 80 ex 27.5 Kinnevikens (KS)

Skärfläcka: 5 ex Kinnevikens 4.5 (KS mfl)

Smalnäbbad simsäppa: 4 ex Kinnevikens 27.5 samt 1 ex 22-23.6 (KS)

Labbe: 1 juv Kinnevikens 14.10 (KS)

Svarttärna: 2 ex Hindens rev 18.7 (SS)

Småtärna: 1 ex Dettern 17.7 (KS)

Skräntärna: 1 ex Dettern 17.7 (KS)

Turturduva: 1 par i Lidköping under större delen av sommaren (NK mfl)

Jorduggla: 1 par Söne med 23.5 (AW, GA mfl), paret sågs ytterligare några gånger under häckningstid, 1 ex Kinnevikens 1.10 (NK)

Hökuggla: 1 ex Brevik 3.1 (KS)

Trädlärika: 2 ex Kållandsö 25.4 (KS)

Svart rödstjärt: många obs under tiden 19.5-18.6 i Lidköping, troligen häckning 6-7 ex sågs samtidigt 21.10 (KS)

Skägges: många obs under hösten i Kinnevikens

Rödstrupig piplärika: 1 ex Kinnevikens 2.9 (KS)

Rosenfink: många obs, 3 sjungande vid Framnäs 6.6 (KS)

Tallbit: många obs under hösten, ca 30 ex Kinnekulle 30.12 (GA)

Följande signaturer har använts: AW Anders Widestrand, GA Göran Axelsson

KS Kjell Svensson, NK Nils Karvik samt SS Stig Svensson

PROJEKT VADARE I KINNEVIKEN

I början av 1970-talet informerade Göran Axelsson om att Framnässtranden och de nu igenfyllda dammarna vid reningsverket var goda rastlokaler för vadare under höststräcket. Detta hade till följd att många exkursioner förlades dit i fortsättningen. Under 1973 gjordes därför åtskilliga besök till Kinnevikens. Då det var lågvattensår i Vänern 1974, startade "Projekt vadare i Kinnevikens" som en naturlig följd av detta. Bevakningsområdet kom att omfatta från Framnäs i väster till Truve i öster. Det första året innefattade 34 observationsdagar av rastande vadare under sommaren och hösten. Dessutom genomfördes två sträckräkningar under våren och två under hösten vilka gav ett så lyckat resultat att det gav mersmak. År 1975 utökades det till tre sträckräkningar under våren och sju under hösten. Materialet från sträckräkningarna har till största delen erhållits från en annan aktivitet "Sträcket mellan Vänern och Vättern", som har gett mycket värdefulla informationer. Under detta år ökades observationsdagarna på rastande vadare till 84. Åven 1976 blev ett extremt lågvattensår. Arbetsrutinen och observationsdagarnas antal blev nästan identiska med föregående år.

Ringmärkningsverksamhet

Ett nytt arbetsmoment tillkom då jag på våren 1976 erhöll ringmärkarlicens. Efter att ha gjort ett flertal studiebesök på Ottenby fågelstation tillverkades ett 10-tal vadarfällor. Det visade sig snart vara mycket svårt att hitta en lämplig ostörd lokal under sommarens gynnsamma badväder. På grund av det låga vattenståndet försvarades även möjligheterna för en effektiv ringmärkning avsevärt. De enda två vadararterna som ringmärktes blev m. strandpipare och drillsnäppa. Däremot infångades en hel del gul- och sädesärta, Pilfink, gräsparv och stare går också gärna in i fällorna. Av dessa får ej stare märkas. Den största fågel som gått in i en fälla är kaja.

Delresultat för 1976

Denna vadarsäsong startade tidigt. Redan i mitten av juni anlände de första st. strandpiparna, rödbenorna och brushanarna. Smalnäbbad simsnäppa utgjorde månadens största raritet.

Första delen av juli kännetecknades av låg vadarfrekvens. Från mitten av juli ökade antalet arter och individer kraftigt, och den 31 juli räknades 533 ex kärrensna. Rekordhöga siffror för sandlöpore nåddes den 30-31 juli med 66 resp. 51 ex. Andra anmärkningsvärda observationer som gjordes under juli var 50 ex myrspov den 16, 14 ex småspov den 18 och 85 ex myrspov den 29.

Augusti månad inleddes med höga siffror för bl.a. kustsnäppa. Kärrensnaernas antal var under hela månaden endast några 10-tal ex per dag. Sammanfattningsvis kan sägas att augusti blev en mycket dålig månad. Vid jämförelse med Ottenby fågelstation och Getterön visade det sig att även dessa två lokaler hade haft ett klen resultat denna månad.

Både kvalitativt och kvantitativt blev däremot september månad mycket god. Exempelvis sträckte 600 ex kärrensna den 11 och ca 800 ex den 18. Fram till den 20 förekom ett intensivt sträck. Därefter mattades sträcket för att omkring den 10 oktober vara över till största delen. 1 ex kustpipare och några kärrensna dröjde sig dock kvar ända fram till i mitten av november.

Vadarsäsongen under 1976 kännetecknades framförallt av den utdragna sträckperioden. De låga siffrorna under början av juli och augusti kan förklaras med det vackra och varma vädret, vilket har haft till följd att åtskilliga vadare sträckt över på hög höjd och obemärkt passerat över Kinneviken. Det sammanlagda antalet vadare blev detta år 7211 ex, vilket är ca 2000 individer fler än året före.

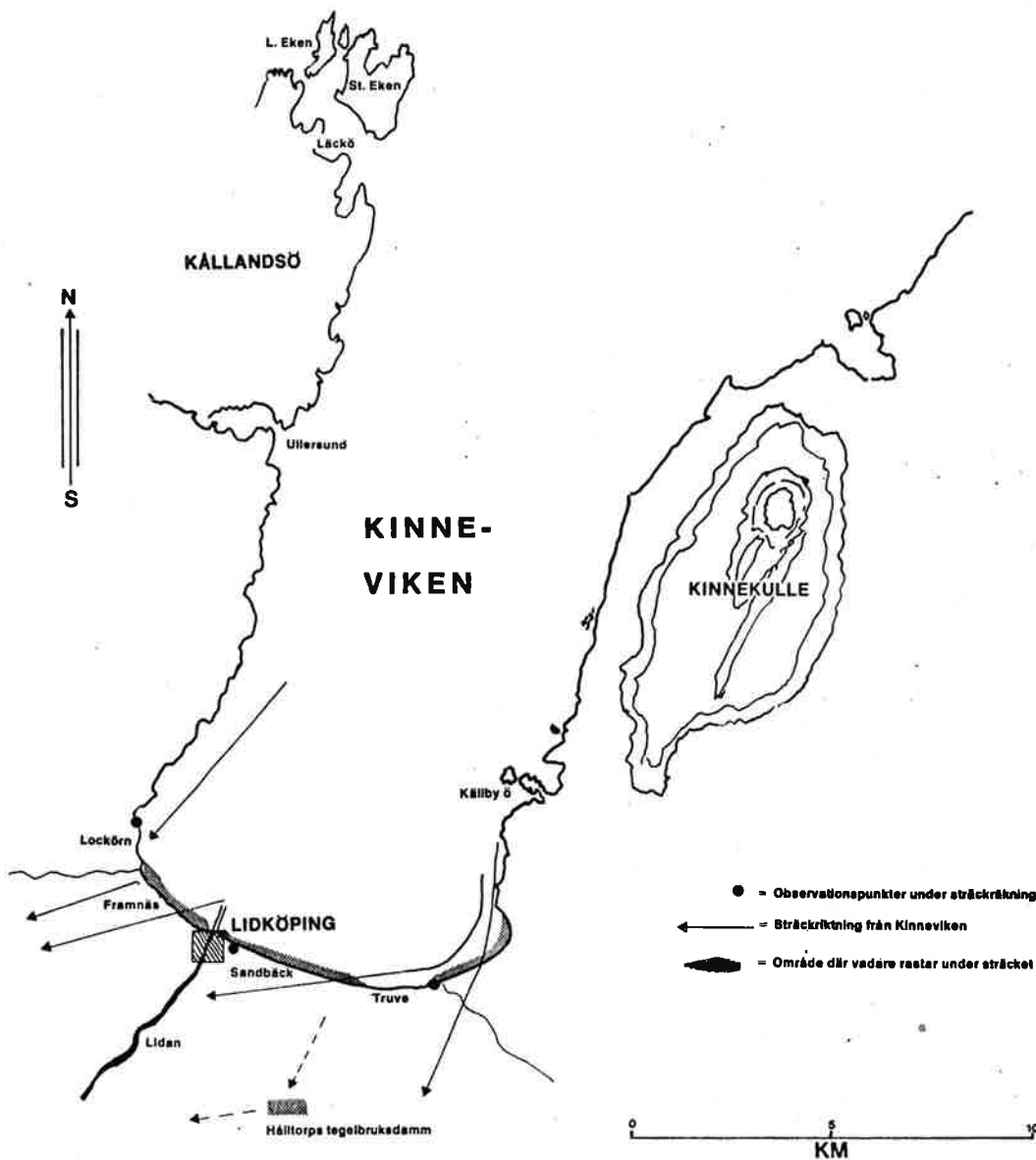
Förhållande mellan de olika vadararterna 1974 - 1976

De siffror som redovisas i nedanstående tabell är uträknade till "minimisiffror", alltså det minsta antal individer som rastat under 1974 - 1976.

Siffermaterialet härrör sig från området mellan Framnäs och Truve. Det motsvarar ca 90 % av lämplig areal för rastande vadare. De i tabellen redovisade siffrorna bör motsvara ca 90-95 % av det verkliga antalet vadare under räkningsögonblicket.

Art	% 1974	Antal 1975	% 1975	Antal 1976	% 1976
Strandskata	2,88	160	3,16	82	1,14
Tofsvipa	1,15	84	1,66	788	10,93
St. strandpipare	7,83	270	5,34	376	5,21
M. strandpipare	0,46	78	1,54	20	0,28
Kustpipare	1,38	59	1,16	125	1,73
Ljungpipare	0,99	29	0,57	212	2,94
Roskarl	0,30	22	0,43	8	0,11
Enkelbeckasin	0,46	37	0,73	13	0,18
Storspov	0,26	51	1,00	72	1,00
Småspov	0,19	15	0,29	24	0,33
Myrspov	1,42	93	1,84	240	3,32
Skogssnäppa	0,03	5	0,09	3	0,04
Grönbenä	0,30	22	0,43	21	0,29
Drillsnäppa	0,65	110	2,17	34	0,47
Rödbenä	2,34	158	3,12	111	1,54
Svartsnäppa	0,65	18	0,35	15	0,21
Gluttsnäppa	1,07	38	0,75	16	0,22
Kustsnäppa	6,79	435	8,61	482	6,68
Småsnäppa	1,76	139	2,75	109	1,51
Mosnäppa	0,61	45	0,89	13	0,18
Skärsnäppa	-	1	0,02	-	-
Kärrsnäppa	52,34	2485	49,20	4091	56,73
Spovsnäppa	1,57	72	1,42	16	0,22
Sandlöpare	2,41	30	0,59	104	1,44
Brushane	12,01	594	11,76	235	3,25
Smalnäbbad simsnäppa	0,03	-	-	1	0,01
Summa	99,88	5050	99,28	7211	99,96

KARTA ÖVER KINNEVIKEN

Planerat arbete för 1977:

1. Räkning av rastande vadare:

Blir 1977 ett normal eller högvattensår kommer räkning av rastande vadare att ske på samma sätt som tidigare år.

2. Sträckräkningar:

Dessa kommer även i år att utföras på våren (2-3 dagar) och under hösten med minst 7 dagar i samarbete med "sträcket mellan Väneren och Vättern".

3. Inventering av häckande vadare:

En stor del av årets verksamhet kommer att ägnas åt registrering av häckfågelfaunans sammansättning. Alla uppgifter om eventuella häckningar är därför synnerligen värdefulla.

4. Ringmärkning av vadare:

Märkning kommer att ske från juli - oktober.

Kinneviken är inte endast en bra vadarlokal utan den har även visat sig vara en bra sträcklokal för fåglar i allmänhet. Som exempel kan nämnas:

Observationer gjorda 1976.

Smålom (*Gavia stellata*). 18 ex sträckande mot SE den 23/10

Snatrand (*Anas strepera*). 1 ex den 7/8

Bergand (*Aythya marila*), Alfågel (*Clangula hyemalis*), Svarta (*Melanitta fusca*) och Sjööorre (*M. nigra*). Dessa dykänder uppträder normalt under höststräcket.

Grågås (*Anser rubirostris*). 51 ex av denna östliga ras sågs den 7/11

Prutgås (*Branta bernicla*). Som mest rastade 79 ex den 16-24/10

Vitkindad gås (*Branta leucopsis*). Som mest rastade 73 ex den 16-30/10

Lärkfalk (*Falco subbuteo*). Flera juv. ex har setts under början av hösten

Pilgrimsfalk (*Falco peregrinus*). 1 ex 1/8 och 1 ex juv. 2/10

Labb (*Stercorarius parasiticus*). 4 ex sträckande mot söder den 1/9

Dvärggås (*Larus minutus*). Flera ex har setts under hela säsongen

Kentsk tjärna (*Sterna sandvicensis*). 2 ex mot SE den 4/9

Svartkråka (*Corvus c. corone*). 1 ex under våren vid Truve

Skägges (*Panurus biarmicus*). En trevlig nyhet i Kinnevikens var de första skäggesarna som anlände den 2/10. Sammanlagt sågs 37 ex sträckande vid Lockörn, Sandbäck och Truve.

Kärrsångare (*Acrocephalus palustris*). 1 ex sjöng i slutet av maj

Lappsparv (*Calcarius l. lapponicus*). 1 ex den 11/4 och en vinterobservation den 25/12.

Ytterligare observationer, se GRUS 1976.

2

En av våra skickligaste observatörer, Kjell Svensson, har gjort många fina observationer under de gånga åren. Här berättar han om två intressanta iakttagelser i Lidköping.

Den 18 nov. 1974 arbetade jag på Lidköpings kyrkogård när en flock obekanta fåglar flög förbi och fällde i ett bestånd av silvergranar några hundra meter längre bort. Jag hämtade min kikare och skyndade dit. Vid första anblicken konstaterade jag att det måste vara bändelkorsnäbbar. Två iögonfallande vita vingband framträdde mycket starkt på de mörka vingarna. Observationen av fåglarna blev emellertid kortvarig för korsnäbbarna lyfte och flög vidare. Efter kontroll i tillgänglig litteratur var jag säker på att det var bändelkorsnäbbar jag haft turen att få se.

Nästa dag återkom korsnäbbarna. Fåglarna var mycket orädda och jag kunde studera dem på bara 5 - 6 meters avstånd. Det var två ljusröda hannar och sex gulbruna honor, samtliga med framträdande vingband. Efter tjugo minuters ätande och klängande bland kottarna flög de iväg under ivriga metalliska lockanden. Fåglarna återkom sedan regelbundet varje dag fram till den 10 december.

Bändelkorsnäbbens utbredningsområde ligger i Ryssland och Sibirien. Det är en typisk invasionsfågel och visar sig hos oss när frösättningen varit dålig i häckningsområdet.

Den 29 sep. 1975 var jag nere vid den förnämliga rast - och sträck lokal vi har i Lidköping, för att rena vadare, när jag hörde ett obekant läte bland kärrsnäpporna.

Efter en stunds sökande fick jag in fågeln i kikaren och såg en kortbent knubbig fågel vars ben var gula och i övrigt mörkare än de övriga vadarna på stranden. Med det signalimentet var det inte svårt att artbestämma den till skärnsnäppa. Den verkade mycket orolig, flög och varnade ivrigt varje gång jag närmade mig och visade ett mycket nervöst beteende. Normalt skall skärnsnäppan vara orädd och lätt att komma in på livet, men här var det tvärt om. En förklaring kan vara att lokalen ej fyller de krav som är normalt för skärnsnäppan. Kala klippor och steniga stränder är en mer passande biotop och som häcklokal föredrar den grusiga och lite snöiga högfjäll i Jämtland och Lappland.

I oktober sträcker den ner till vinterkvarteren i Bohuslän och Halland. Enstaka exemplar kan visa sig på Öland och Gotland. Fyndet vid Framnäs var det första i Skaraborgs län.

